

Till
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket,
TLV
registrator@tlv.se

Vår referens: Astrid Källström
astrid.kallstrom@rtp.se

Sundbyberg den 9 maj 2025

Förslag till föreskrifter om ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd om statligt tandvårdsstöd, (TLVFS 2008:1)

Personskadeförbundet RTP är en politiskt obunden medborgarrättsorganisation som arbetar för ett universellt utformat samhälle, där medborgarna har rätt till en livsinriktad och individuellt anpassad rehabilitering för att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förkortningen RTP står för rehabilitering, tillgänglighet och påverkan. Läs mer om oss på rtp.se.

Kommentarer om de föreslagna föreskriftsändringarna samt förslagens bakgrund – Konsekvensutredning

Enligt Konsekvensutredningen kommer aktualiseringen av TLV:s regelverk handla om förändringar med anledning av kommande tiotandvårdsreform. Den omfattar att äldre från 67 år enbart ska betala tio procent av sina tandvårdskostnader enligt gällande referenspris. Vi anser att det har sina fördelar att erbjuda äldre en starkt rabatterad tandvård samt att förbättra tandvårdens geografiska tillgänglighet på landsbygden. Vi tycker dock att det är bekymmersamt att det uppstår undanträngningseffekter som är negativa för andra grupper i samhället.

Många av våra medlemmar har låga inkomster och reformen kommer sannolikt leda till att fler äldre har råd med tandvård. Vi förutsätter att reformen tar höjd för att kunna behandla äldre som med anledning av funktionsnedsättningar eller sjukdom har svårt att förflytta sig, att gapa eller på grund av andra svårigheter inte klarar av en längre behandling av tänderna. Här skulle en ambulerande tandvård med erbjudande av fler korta behandlingar bidra till en bättre munhälsa för äldre som är multisjuka och/eller lever med funktionsnedsättningar.

Vi vill passa på att lyfta några svagheter inom tiotandvården samt tidigare politiska beslut om tandvårdssystemet. Vi är kritiska till att regeringen väljer att prioritera tandvårdsbehov av en särskild grupp på bekostnad av befolkningsdelar med mycket låga inkomster.

Regeringen planerar att stryka 50 kronors-tandvården helt för papperslösa och även för asylsökande som har egna medel, vilket ska prövas av Migrationsverket. Papperslösa i behov av akut tandvård ska hänvisas framöver till ekonomiskt bistånd via kommunen. Vi ser inte att det är möjligt med det förslag som regeringen lägger avseende ekonomiskt bistånd för gruppen. Här finns en stor risk att tandvården blir mer ojämlik i landet. Följderna av de aviserade besparingarna blir en ökad administrativ belastning av Migrationsverket samt en kostnadsförskjutning från staten till kommunerna som ofta redan befinner sig i en ekonomiskt ansträngd situation.

För unga togs tillgång till gratis tandvård bort redan ifjol, det vill säga att alla över 20 år ska betala för sin tandvård, oavsett hur den ekonomiska situationen ser ut på grund av utbildning, ny på arbetsmarknaden eller liknande. Sammanfattningsvis är det beklagansvärt att starkt subventionerad tandvård för yngre samt asylsökande och papperslösa – det vill säga personer i nödläge – avskaffas för att kunna tillmötesgå en befolkningsgrupp med divergerande ekonomiska resurser.

Vi vill även uppmärksamma att utvecklingen strider mot hälso- och sjukvårdens behovsprincip och en jämlik tillgång till vården. Det vore önskvärt med en politik som skapar förutsättningar för ett inkomstrelaterat förstärkt högkostnadsskydd. Det skulle ge rabatterad tandvård till resurssvaga personer, oavsett ålder eller härkomst.

Förslag på ändringar i del 2 (avseende tiotandreformen) – Appendix

2. Ny § 3 och ersättningsperioden inom den förstärkta tandvård ersättningen, s 4

Vi delar TLV:s uppfattning om att det behövs en gräns för maximalt antal behandlingar inom tiotandvården för att undvika en skenande kostnadsutveckling på grund av ökande efterfrågan och överbehandling. Utan restriktioner befarar vi att tiotandreformen på sikt leder till en ökning av de totala tandvårdskostnaderna.

Andra begränsningar

Tiotandvården gäller enbart vid behandling av sjukdomstillstånd, reparativ vård, rehabilitering och habilitering. Det finns ett stort behov av att informera om vilket skydd mot höga kostnader som gäller för vilka åtgärder. Vi rekommenderar att utforma informationen på lättläst svenska för att säkerställa att så många som möjligt kan förstå reglerna. Informationen borde även översättas till minoritetsspråken samt till de invandringsspråk som talas av många i Sverige.

Ändringar i tillstånd och tillhörande regler

4. Ersättningsregler, s 8

Det är positivt att tiotandreformen omfattar äldres behov av ny tand- och implantatstödd protetik för tänder från position 1 till 5. Många fallolyckor hos äldre leder till skallskador och ofta även till förstörda tänder.

Att undanta förstärkt högkostnadsskydd för tänderna från position 5 är olyckligt då tuggförmågan avsevärt påverkas utan de bakre tänderna. Det kan leda till vårdbehov på grund av nutritionsproblem, det vill säga att hälso- och sjukvården behöver behandla symtom som orsakats av nedsatt tuggfunktion.

Gemensam författningssamling – Föreskrifter om ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd (November)

Särskilt tandvårdsbidrag § 6, s 7

Vi vill understryka att även personer med rätt till *Särskilt tandvårdsbidrag* borde omfattas av tiotandvårdsreformen. Förutsättningar för att kunna få bidraget är nedsatt mun- eller tandhälsa på grund av vissa långvariga sjukdomar eller funktionedsättningar. Utan adekvata insatser riskerar gruppen en ytterligare försämring av tand- och munhälsan och därmed en sämre fysisk hälsa i övrigt samt minskad livskvalitet. Det är goda argument för att inkludera gruppen i tiotandvården.

Avslutningsvis vill vi betona vikten av en jämlik tillgång till en god och evidensbaserad tandvård för alla invånare, oavsett hur ens ekonomiska situation ser ut eller var någon bor i landet. Det förutsätter att resurssvaga personer erbjuds tandvård till starkt subventionerat pris samt att etableringen av tandvård i glesbygden subventioneras.

Med vänliga hälsningar

Marina Carlsson, Förbundsordförande Personskadeförbundet RTP

Kontakt:

Astrid Källström, kommunikatör, 08-629 27 97,
astrid.kallstrom@rtp.se